

Αθήνα, 5 Μαρτίου 2021

ΕΡΩΤΗΣΗ

Προς

- Τον κ. Υφυπουργό παρά τω Πρωθυπουργώ, κ. Λιβάνιο

- Τον κ. Υπουργό Ψηφιακής Διακυβέρνησης

Θέμα: «Λογοκρισία στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης».

Με βάση το ά. 14 του Συντάγματος «Καθένας μπορεί να εκφράζει και να διαδίδει προφορικά, γραπτά και δια του τύπου τους στοχασμούς του τηρώντας τους νόμους του Κράτους. Ο τύπος είναι ελεύθερος. Η λογοκρισία και κάθε άλλο προληπτικό μέτρο απαγορεύονται.»

Παρόλα αυτά τις τελευταίες ημέρες γινόμαστε μάρτυρες μιας πρωτοφανούς και απαράδεκτης λογοκρισίας στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και συγκεκριμένα στην ιστοσελίδα facebook.com.

Τις τελευταίες ημέρες έχει δημοσιοποιηθεί σωρεία καταγγελιών για αφαίρεση αναρτήσεων ή ακόμα και «πάγωμα» λογαριασμών χρηστών, ύστερα από αναρτήσεις που αφορούσαν στην απεργία πείνας του φυλακισμένου Δημήτρη Κουφοντίνα και στη στάση της Κυβέρνησης και όχι στην εγκληματική δράση του προ της φυλάκισής του.

Πιο συγκεκριμένα στους χρήστες αυτούς εμφανίστηκαν μηνύματα όπως "It looks like something you posted doesn't follow our Community Standards" ή «Η δημοσίευσή σας παραβιάζει τους όρους της κοινότητάς μας σε ό,τι αφορά τα επικίνδυνα άτομα και τις επικίνδυνες οργανώσεις». Υπήρξαν επίσης καταγγελίες για περιορισμό λογαριασμών για επτά ημέρες.

Ενδεικτικά, έχουν εξαφανιστεί αναρτήσεις που επαγγελματιών φωτορεπόρτερ ή δημοσιογράφων όπου περιλαμβάνουν το αντικείμενο της εργασίας τους, όπως συνέβη σε αναρτήσεις του Μάριου Λώλου, της Τατιάνας Μπόλαρη του Λευτέρη Παρτσάλη, του Κωνσταντίνου Πουλή κ.α. Μάλιστα, στις 2.3.2021 κατέβηκε από την εν λόγω πλατφόρμα διαδικτυακή εκδήλωση της δημοσιογραφικής ιστοσελίδας ThePressProject στην οποία συμμετέχουν η συνήγορος του απεργού πείνας, μέλη του Δ.Σ. του Δικηγορικού Συλλόγου Αθηνών και άλλοι δικηγόροι.

Οι αναρτήσεις αυτές είχαν ως θέμα την πορεία διαμαρτυρίας για τους χειρισμούς της κυβέρνησης στο θέμα των αιτημάτων και της απεργίας πείνας του Δημήτρη Κουφοντίνα και σε καμία περίπτωση δεν προέτρεπαν σε επικίνδυνες ενέργειες ή υποστήριζαν τρομοκρατικές οργανώσεις.

Με ανακοίνωσή της η Ένωση Ελλήνων Φωτορεπόρτερ εξέδωσε την Τρίτη (2/3) ανακοίνωση καταγγέλλοντας λογοκρισία των μελών της από την πλατφόρμα Facebook ενώ ύστερα από μαζικές αντιδράσεις χρηστών επαναφέρθηκαν οι αναρτήσεις με τον εκπρόσωπο του μέσου να αναφέρει: «Παρόλο που σημειώνεται μεγάλη πρόοδος στα συστήματά μας, αυτά δεν παύουν να μην είναι τέλεια, με αποτέλεσμα κατά περιπτώσεις να γίνονται λάθη, όπως συνέβη στην προκειμένη. Το περιεχόμενο που αφαιρέθηκε κατά λάθος επαναφέρθηκε, όταν αυτό διαπιστώθηκε». Το παραπάνω γεγονός αποδεικνύει τον ισχυρισμό ότι υπήρξε -ηθελημένα ή μη- λογοκρισία και όχι παραβίαση των όρων της κοινότητας της πλατφόρμας κοινωνικής δικτύωσης.

Ιδίας μορφής λογοκρισία εφαρμόστηκε και σε εκατοντάδες αναρτήσεις και σχόλια απλών χρηστών. Ενδεικτικά ένα από τα σχόλια που λογοκρίθηκαν ήταν του γνωστού συγγραφέα Δ. Σαραντάκου στο προφίλ της Προέδρου της Δημοκρατίας με το κάτωθι περιεχόμενο:

«Αξιότιμη και αγαπητή κ. Πρόεδρε της Δημοκρατίας, θα ήταν τραγικό για τη χώρα, άδικο για Σας και πλήγμα για το κράτος δικαίου να σπλωθεί η προεδρία Σας με τον πρώτο νεκρό απεργό πείνας.

Με όλο το θάρρος της μεγάλης εκτίμησης προς το πρόσωπό Σας, Σας εξορκίζω να πάρετε θέση υπέρ των δικαιωμάτων του απεργού πείνας Δ. Κουφοντίνα.»

Η λογοκρισία δε αυτή συμβαίνει την ίδια στιγμή που οι πολίτες είναι αποκλεισμένοι στα σπίτια τους λόγω πανδημίας και η συντριπτική πλειονότητα των ΜΜΕ της χώρας είναι στοιχισμένη απόλυτα με την κυβέρνηση.

Το Facebook χρησιμοποιεί έναν συνδυασμό αναφορών χρηστών, τεχνολογίας (αλγορίθμου AI) και ανθρωπίνου δυναμικού για την απόρριψη περιεχομένου που παραβιάζει την πολιτική του και τους όρους χρήσης. Ωστόσο η παρέμβαση του ανθρωπίνου παράγοντα καθιστά δυσδιάκριτα τα όρια στο πότε απομακρύνεται ανάρμοστο υλικό και πότε ξεκινά η λογοκρισία. Ειδικά από τη στιγμή που ανατίθεται από το Facebook σε συνεργαζόμενες εταιρίες να παίξουν το ρόλο του διαχειριστή περιεχομένου ή του ελέγχου εγκυρότητας εγείρονται ζητήματα αξιοπιστίας και επάρκειας των εταιριών αυτών αλλά και ανεξαρτησίας από πολιτικές σκοπιμότητες τη στιγμή που εκ των πραγμάτων καλούνται να διαχειριστούν μια θεμελιώδη κατάκτηση στην Δημοκρατία, όπως είναι η ενημέρωση και η ελευθεροτυπία.

Στην Ελλάδα για παράδειγμα, η Facebook έχει αναθέσει πριν από τις εκλογές του 2019, τον έλεγχο εγκυρότητας της ελληνικής ειδησεογραφίας (fact checking) στη ΜΚΟ Ellinika Hoaxes σε μια εταιρεία που δεν έχει την ίδια εξειδίκευση και εμπειρία με τους αντίστοιχους συνεργάτες της Facebook σε άλλες χώρες, όπως το AFP και το AssociatedPress.

Σε αυτό το πλαίσιο, η εφημερίδα «ΑΥΓΗ» απέστειλε ερώτημα προς την εταιρία Facebook και τις ελληνικές συνεργαζόμενες εταιρίες ερωτώντας

- Με ποια διαδικασία ελέγχει το facebook το περιεχόμενο; Τι ρόλο παίζει η εταιρία σας σε αυτή τη διαδικασία;
- Έχετε παρατηρήσει αύξηση των καταγγελιών που κάνουν άλλοι χρήστες για τέτοιες αναρτήσεις;
- Έχει συμπεριληφθεί στον «αλγόριθμο» του facebook κάποια σχετική λέξη-κλειδί, με αποτέλεσμα να «κόβονται» αυτόματα οι αναρτήσεις που την περιλαμβάνουν;

Η ανωτέρω εφημερίδα έλαβε από την εταιρία Facebook την κάτωθι απάντηση:

«Οι τρομοκράτες, οι βίαιες εξτρεμιστικές ομάδες και οι οργανώσεις μίσους δεν έχουν θέση στο Facebook και το Instagram. Σύμφωνα με την πολιτική μας για τα Επικίνδυνα Άτομα και Οργανώσεις, απαγορεύουμε σε μέλη τρομοκρατικών οργανώσεων, όπως ο κ. Κουφοντίνας, να χρησιμοποιούν τις πλατφόρμες μας, καθώς επίσης, αποκλείουμε δημοσιεύσεις που επιδοκιμάζουν ή υποστηρίζουν αυτά τα άτομα και τις ενέργειές τους κάθε φορά που λαμβάνουμε σχετική γνώση. Η ουδέτερη τοποθέτηση αναφορικά με τρομοκρατικές ομάδες και η πληροφόρηση των Μέσων σχετικά με τις ενέργειές τους δεν αντιτίθενται στους κανόνες μας».

Και όλα αυτά συμβαίνουν ενώ η Ευρωπαϊκή Οδηγία 1808/2018, η οποία ενσωματώθηκε στην ελληνική έννομη τάξη μόλις πριν λίγες ημέρες με τον ν. 4779/2021, προστατεύει την ελευθερία έκφρασης στο διαδίκτυο, «η οποία αποτελεί ακρογωνιαίο λίθο κάθε δημοκρατικού συστήματος», την πληροφόρηση και την πολυφωνία (ενδεικτικά βλ. σκ. 15 και 49 του Προοιμίου της Οδηγίας)

Τα ανωτέρω πρέπει να ειπωθούν υπό το πρίσμα του γεγονότος ότι οι τεράστιες ανισότητες που καταγράφονται ως προς το ποιοι κατέχουν και πώς χρησιμοποιούν την πληροφορία έχει δραματικές επιπτώσεις πάνω στην ίδια την δημοκρατία. Το ολοένα και διερευνώμενο χάσμα αυτών των ανισοτήτων, είναι σε πλήρη αντίθεση με τη δημοκρατική διακυβέρνηση.

Επειδή:

Η λογοκρισία είναι αντιδημοκρατική και αντισυνταγματική πράξη.

Η ελευθερία του λόγου είναι ζωτικό στοιχείο της δημοκρατίας.

Οι χώροι κοινωνικής δικτύωσης είναι από τους ελάχιστους εναπομείναντες χώρους όπου εκφράζονται ελεύθερα όλες οι απόψεις.

Οι διαμαρτυρίες υπέρ της ζωής ενός απεργού πείνας και της ικανοποίησης ενός αιτήματός του σε καμία περίπτωση δεν αποτελούν πράξεις επιδοκιμασίας απόμων καταδικασμένων για τρομοκρατία ή για άλλα ποινικά αδικήματα.

Η προληπτική απαγόρευση δημοσιεύσεων – ακόμη και όσων θα καταδικάζαμε όλοι μαζί – από κρατικό ή ιδιωτικό φορέα οδηγεί τη δημοκρατία μας σε πολύ επικίνδυνες ατραπούς.

Ερωτώνται οι κ.κ Υπουργοί:

- 1) Έχει δοθεί οποιαδήποτε εντολή/σύσταση/παρότρυνση, γραπτά ή προφορικά στην εταιρία Facebook ή σε συνεργαζόμενες με αυτή εταιρίες ώστε να μην δημοσιεύονται σχόλια/αναρτήσεις/φωτογραφίες σχετικές με ζητήματα της επικαιρότητας όπως η απεργία πείνας του Δ. Κουφοντίνα;
- 2) Θεωρούν απαράδεκτα και καταδικαστέα τα φαινόμενα λογοκρισίας; Σε ποιες ενέργειες θα προβούν ώστε να μην επαναληφθούν;
- 3) Σκοπεύουν να λάβουν μέτρα προς την σκοπό της εγγύησης της απρόσκοπτης άσκησης της ελευθερίας έκφρασης στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και εν γένει στο διαδίκτυο; Αν ναι, ποια είναι αυτά;
- 4) Ποιες πρωτοβουλίες σκοπεύει να λάβει η Κυβέρνηση, τόσο σε εσωτερικό, όσο και σε διεθνές επίπεδο, ούτως ώστε να υπάρξει αυξημένη λογοδοσία και διαφάνεια των εταιριών που διαχειρίζονται έναν δημόσιο χώρο τόσο σημαντικό για την ελεύθερη και απρόσκοπτη κυκλοφορία της πληροφορίας και των ιδεών; Πως διασφαλίζονται τα δικαιώματα του πολίτη και η ελευθερία της έκφρασης;

Οι ερωτώντες Βουλευτές

Τσακαλώτος Ευκλείδης

Κάτσης Μάριος

Αγαθοπούλου Ειρήνη

Αλεξιάδης Τρύφωνας

Αναγνωστοπούλου Αθανασία (Σία)

Αραχωβίτης Σταύρος

Αυλωνίτης Αλέξανδρος - Χρήστος

Αχτσιόγλου Ευτυχία (Έφη)

Γιαννούλης Χρήστος

Γκιόλας Γιάννης

Ελευθεριάδου Σουλτάνα

Ζουράρις Κωνσταντίνος
Ηγουμενίδης Νίκος
Θραψανιώτης Εμμανουήλ
Καρασαρλίδου Ευφροσύνη (Φρόσω)
Κασιμάτη Ειρήνη (Νίνα)
Κατρούγκαλος Γιώργος
Καφαντάρη Χαρούλα (Χαρά)
Λάππας Σπυρίδων
Μαμουλάκης Χαράλαμπος (Χάρης)
Μάρκου Κωνσταντίνος
Μεϊκόπουλος Αλέξανδρος
Μουζάλας Γιάννης
Μπάρκας Κωνσταντίνος
Μπουρνούς Γιάννης
Μωραΐτης Αθανάσιος (Θάνος)
Νοτοπούλου Κατερίνα
Ξανθόπουλος Θεόφιλος
Ξανθός Ανδρέας
Ξενογιαννακοπούλου Μαριλίζα
Παπαδόπουλος Αθανάσιος (Σάκης)
Παπαηλιού Γιώργος
Παπανάτσιου Κατερίνα
Πέρκα Θεοπίστη (Πέτη)
Πολάκης Παύλος
Πούλου Παναγιού (Γιώτα)
Σκουρλέτης Παναγιώτης (Πάνος)
Συρμαλένιος Νίκος
Τζούφη Μερόπη
Τριανταφυλλίδης Αλέξανδρος
Φάμελλος Σωκράτης
Φίλης Νίκος
Φωτίου Θεανώ
Χαρίτου Δημήτριος (Τάκης)

Χαρίτσης Αλέξανδρος (Αλέξης)
Χρηστίδου Ραλλία
Ψυχογιός Γεώργιος